

На основу члана 5. став 2. Закона о признавању сорти пољопривредног биља („Службени гласник РС”, број 30/10),

Министар пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, доноси

**ПРАВИЛНИК
о методама испитивања сорте кукуруза ради признавања сорте**

"Службени гласник РС", број 27 од 20. априла 2011.

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се методе испитивања сорте кукуруза на огледном пољу и у лабораторији, ради признавања сорте.

Члан 2.

Сорта кукуруза испитује се на огледном пољу и у лабораторији методама којима се испитују одређене битне особине сорте кукуруза ради признавања сорте, односно којима се утврђује да је сорта различита, униформна и стабилна (DUS тест), као и да има бољу производну и употребну вредност (VCU тест), у складу са законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља.

Методе испитивања сорте кукуруза јесу скуп поступака и података које предузима односно прикупља правно лице, предузетник или физичко лице које испуњава услове прописане законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља за вршење испитивања сорте (у даљем тексту: извођач огледа).

II. МЕТОДЕ ИСПИТИВАЊА ПРОИЗВОДНЕ И УПОТРЕБНЕ ВРЕДНОСТИ СОРТЕ (VCU тест)

1. Битне особине сорте кукуруза

Члан 3.

Битне особине сорте кукуруза јесу оне производне и употребне особине сорте кукуруза које се, у складу са законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља, испитују да би се утврдила производна и употребна вредност сорте кукуруза, и то:

- 1) принос зрна;
- 2) квалитет зрна;
- 3) садржај влаге у зрну у моменту бербе;
- 4) отпорност на полегање и лом стабла;
- 5) отпорност или толерантност на болести и штеточине;
- 6) толерантност на одређени хербицид.

Сорта кукуруза испитује се тако што се битне особине из става 1. овог члана сорте кукуруза која се испитује упоређују са битним особинама једне или више сорти стандард, у складу са законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља.

2. Испитивање на огледном пољу

Члан 4.

Сорта кукуруза испитује се у више одвојених огледа на огледном пољу. Оглед чине елементарне парцеле на којима се врши испитивање.

Оглед из става 1. овог члана се изводи по плану „потпуно случајног блок система” у четири понављања, а рандомизација односно план огледа се прави посебно за сваки од локалитета.

Члан 5.

Сорта кукуруза испитује се на огледном пољу у складу са захтевом за признавање сорте у коме власник сорте, односно његов овлашћени заступник предлаже да се сорта кукуруза, ради испитивања, разврста у одговарајућу групу зрења према FAO класификацији (100, 200, 300, 400, 500, 600, 700 или 800). Тако разврстана сорта кукуруза сеје се, ради испитивања, у одређени оглед.

Семе сорте кукуруза које се доставља за испитивање на огледном пољу мора да буде испитано на квалитет, здравствено исправно и третирано фунгицидима и инсектицидима.

Члан 6.

Сорта кукуруза испитује се на више локалитета (мрежа огледа), а број локалитета за испитивање зависи од намене и дужине вегетације одређене сорте.

Огледи за сорте кукуруза FAO групе зрења 100, 200 и 800, сорте кукуруза беле боје зрна, амилопектинске, високолизинске, силажне и сорте кукуруза које се испитују на толеранцију на хербициде изводе се на најмање четири локалитета.

Огледи за сорте кукуруза FAO групе зрења 300, 400, 500, 600 и 700 изводе се на најмање седам локалитета.

Члан 7.

Предусев на целој површини огледног поља на коме се врши испитивање сорти кукуруза мора бити иста култура.

Сорта кукуруза испитује се на земљишту које је пре сетве испитано на присутност земљишних штеточина и, по потреби, изводи се предсетвено третирање инсектицидима.

Количине минералних ђубрива, време и начин њихове примене, као и остале агротехничке мере примењују се приликом испитивања сорте кукуруза на огледном пољу тако да буду у складу са највишим нивоом технологије производње кукуруза, а ради испољавања генетског потенцијала родности сорте кукуруза.

Члан 8.

Сорта кукуруза која се испитује сеје се на коначан склоп у два реда од по 7 m дужине, тако да размак између редова износи 70 cm или 75 cm, у зависности од техничких могућности сејачице.

У Табели – Елементи огледа, дати су параметри који се примењују приликом испитивања сорте кукуруза. На основу FAO групе зрења сорте кукуруза и размака између редова одређује се размак између биљака у реду, површина елементарне парцеле и планирани број биљака по елементарној парцели.

Табела

Елементи огледа

FAO група зрења сорте кукуруза	Размак између редова (у cm)	Размак између биљака у реду (у cm)	Површина елементарне парцеле (у m ²)	Планирани број биљака по елементарној парцели
100	70	19	9,8	74
200	70	19	9,8	74
300	70	20	9,8	70
400	70	21	9,8	67
500	70	22	9,8	64
600	70	23	9,8	61
700	70	24	9,8	58
800	70	25	9,8	56
100	75	18	10,5	78
200	75	18	10,5	78
300	75	19	10,5	74
400	75	20	10,5	70
500	75	21	10,5	67
600	75	22	10,5	64
700	75	23	10,5	61
800	75	24	10,5	58

Члан 9.

На почетку и на крају сваког огледа сеју се два заштитна реда.

У току вегетације сорте кукуруза не уклањају се заперци са биљака.

Члан 10.

Непосредно пред бербу, за сваку сорту кукуруза, на свим елементарним парцелама, утврђује се: укупан број биљака; број полеглих биљака; број сломљених биљака и број биљака нападнут болешћу мехураста гар (*Ustilago maydis*).

Члан 11.

Берба свих сорти кукуруза из једног огледа врши се у истом дану у фази пуне зрелости зрна сорте стандард.

За сваку сорту кукуруза која се испитује, на свим елементарним парцелама, приликом бербе се утврђује принос зрна и садржај влаге у зрну.

Члан 12.

У посебном огледу, на једном локалитету, испитује се отпорност или толерантност сорте кукуруза на:

- 1) сиву пегавост листа (*Exserohilum turcicum* или *Helminthosporium turcicum*);
- 2) кукурузни пламенац (*Ostrinia nubilalis*).

Члан 13.

Када се поред болести и штеточине из чл. 10. и 12. овог правилника појаве друге болести и штеточине, бележи се време њихове појаве и интензитет оштећења биљака, а по могућности и проценат оштећења биљака.

Члан 14.

Толерантност на одређени хербицид сорте кукуруза испитује се тако што се сорта кукуруза у огледу третира у одговарајућој фенофази развоја тим хербицидом, а две недеље после третмана оцењује се фитотоксичност и број угинулих биљака.

3. Испитивање у лабораторији

Члан 15.

Сорта кукуруза испитује се у лабораторији тако што се испитује квалитет зрна, односно садржај: протеина; суве материје; уља; целулозе; безазотне екстрактивне материје; тврдог ендосперма зрна; скроба код амилопектинских сорти кукуруза и лизина код високолизинских сорти кукуруза у зрну.

Да би се квалитет зрна из става 1. овог члана испитао у лабораторији потребно је у посебном огледу, на једном локалитету произвести један килограм зрна кукуруза у контролисаним условима опрашивања (самооплодње).

4. Подаци о резултатима испитивања

Члан 16.

Извођач огледа који испитује сорту кукуруза на огледном пољу евидентира следеће податке: назив извођача огледа; име и презиме одговорног лица за извођење огледа; локалитет на коме се изводи оглед; тип земљишта и садржај хранљивих материја у земљишту на коме се налази огледно поље; предусев; обављене агротехничке мере; податке из члана 10. и члана 11. став 2. овог правилника, као и друге податке који утичу на принос испитиване сорте кукуруза (оштећења од дивљачи, птица, штеточина и природних непогода и друго).

Извођач огледа који испитује отпорност или толерантност сорте кукуруза на болест и штеточину из члана 12. овог правилника и извођач огледа који испитује толерантност сорте кукуруза на одређен хербицид евидентирају податке о резултатима таквог испитивања, као и назив извођача огледа, одговорно лице за извођење огледа и локалитет на коме се оглед изводи.

Извођач огледа који испитује сорту кукуруза у лабораторији евидентира податке из члана 15. став 1. овог правилника, као и назив извођача огледа, одговорно лице за извођење огледа и локалитет на коме се изводи оглед из члана 15. став 2. овог правилника.

Подаци из ст. 1, 2. и 3. овог члана саставни су део годишњих и коначних резултата испитивања.

III. МЕТОДА ИСПИТИВАЊА РАЗЛИЧИТОСТИ, УНИФОРМНОСТИ И СТАБИЛНОСТИ СОРТЕ (DUS тест)

Члан 17.

Различитост, униформност и стабилност сорте кукуруза испитује се методом одређеном техничким упутством за тестирање различитости, униформности и стабилности сорте кукуруза.

IV. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 18.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број 110-00-14/2011-09

У Београду, 11. априла 2011. године

Министар,

Душан Петровић, с.р.